

Een bijzonder familiebezoek – Maria bezoekt Elizabet

Schriftlezing: Lukas 1:39-45

Ds. R.W. van Mourik, Elburg

Tijdens de kerstdagen worden er vele familiebezoeken afgelegd. Rond de geboorte van Jezus vindt er ook een familiebezoek plaats. Maria gaat naar haar oudere nicht Elizabet. Twee vrouwen die op een bijzondere manier zwanger zijn geworden. Een opmerkelijke ontmoeting!

Twee nichten ontmoeten elkaar

Direct na de aankondiging van Gabriël dat ze op een bijzondere wijze zwanger zal worden en de moeder van de Messias mag worden, gaat Maria naar haar oudere nicht Elizabet. Ze hoorde immers van de engel dat ook Elizabet zwanger was geworden. Ze gaat naar een stad in Juda. Opvallend dat die naam klinkt. Niet Judea, maar Juda. Dat roept herinneringen op aan het sterfbed van de oude Jacob, die zulke heerlijke dingen van Juda mocht zeggen. De afstand tussen Nazareth en deze plaats zal ongeveer drie of vier dagen lopen zijn geweest. Een hele tocht voor dit jonge, zwangere meisje!

Maria komt het huis van Zacharias en Elizabet binnen. Wat een ontmoeting! Een jong nichtje, niet eens getrouwd en al zwanger, en een oude nicht, al heel lang getrouwd en onvruchtbaar, maar nu toch al een halfjaar zwanger. Als Maria Elizabet ziet, begroet ze haar. Heel gebruikelijk natuurlijk.

Een groet met een gevolg

Bij deze groet gebeurt er iets wonderlijks. Het kindje dat Elizabet bij zich draagt maakt een bijzondere beweging. Dat kinderen die nog niet geboren zijn in de buik van de moeder bewegen, weten we, maar dit is wel een heel aparte beweging. Het is een soort vreugdevolle huppelsprong! In vers 44 lezen we immers dat Elizabet zegt dat het een sprong van vreugde was. Dit is toch wel opmerkelijk. Tekent dit al iets van de verhouding die er later zal zijn tussen Johannes de Doper, de voorloper van Jezus, die uit Elizabet geboren zal worden, en Jezus, het Kind dat Maria ter wereld mag brengen? Johannes voelde zich immers altijd klein tegenover Jezus en was blij om Hem als het Lam van God aan de mensen voor te stellen. Er gebeurt niet alleen iets opmerkelijks in de buik van Elizabet, maar ze wordt ook vervuld met de Heilige Geest. Deze vervulling doet haar profeteren. Doet haar grote dingen zeggen over het Kind dat Maria bij zich draagt. Er is nog geen woord gewisseld over de wonderlijke zwangerschap van haar jonge nichtje, maar Elizabet mag al profeteren over dit Kind dat in de schoot van Maria is.

Elizabet profeteert

De wijze waarop Elizabet spreekt, heeft iets van een proclamatie. Ze zegt niet zomaar wat, nee, ze mag grote dingen zeggen over Maria en het Kind dat Maria bij zich draagt. Ze herhaalt daarmee woorden die de engel ook tegen Maria heeft gezegd. Gabriël zei immers tegen Maria dat ze gezegend mocht zijn onder de vrouwen (Luk. 1:28) en dat mag Elizabet nu ook zeggen. Tegelijkertijd is er ook een opmerkelijk verschil. De engel sprak tegen Maria

nog over een belofte dat ze zwanger zou worden. Maar Elizabet mag spreken in de vervulling, ze zegt immers dat niet alleen Maria gezegend is, maar ook de vrucht van haar schoot. Blijkbaar is die vrucht er al! Over de vervulling met de Heilige Geest gesproken...

Verbazing bij Elizabet

Er is bij Elizabet verbazing dat haar de eer te beurt valt om de moeder van haar Heere te ontmoeten. Waar komt dat vandaan? Waar heb ik dat aan verdiend? Ze beseft heel goed dat in Maria de Zoon van God haar huis binnenkomt. Wat een enorme afstand tussen haar en de Messias. Wie is ze dat ze in Maria de ontmoeting mag hebben met Hem Die als de heilige Zoon van God haar leven binnenkomt. Dat maakt haar klein en verwonderd. Tegelijk is het opvallend dat ze het Kind in de schoot van Maria 'mijn Heere' noemt. Wat een toe-eigening! Het is haar Heiland, haar Kurios, Hij Die alles over haar te zeggen heeft. Die komt nu, in Maria, naar haar toe. Zoals later Johannes zich klein zal voelen tegenover Jezus, zo ook hier zijn moeder Elizabet. Johannes achtte zich te klein om zelfs de sandalen van Jezus na te dragen (Matth. 3:11). Elizabet acht zichzelf ook te klein om deze ontmoeting te hebben. En toch gebeurt het.

Een vreugdevolle sprong

Elizabet geeft een nadere verklaring van die bijzondere beweging in haar buik toen Maria haar groette. Het geluid van die groet kwam via de oren van Elizabet bij het kind terecht en blijkbaar was daar de herkenning en bracht dat die vreugdevolle sprong teweeg. Dat heeft natuurlijk alles te maken met die vervulling door de Heilige Geest. Hoe zou anders die herkenning er geweest kunnen zijn? Deze bijzondere sprong geeft Elizabet het besef dat er in de schoot van Maria een bijzonder Kind groeit. Ja, het is de Kurios, de Messias Die komen zou. Wat een vreugde.

Bijzondere woorden

Ten slotte volgen er nog bijzondere woorden van Elizabet. Ze spreekt nu in de derde persoon over Maria. Maar hoe het ook zij, er volgt wel een opmerkelijke verklaring. De engel Gabriël had al zulke heerlijke dingen van Maria gezegd, maar Elizabet niet minder. De engel sprak Maria aan als 'begenadigde' en 'gezegende', maar Elizabet mag haar zalig (makaria) spreken. Zoals de Heere Jezus later mensen zalig spreekt. Waarom deze zaligspreking? Het woordje 'want' geeft een reden aan. Omdat Maria heeft geloofd dat wat tot haar gezegd werd zal gebeuren, mag ze zalig gesproken worden. Er is verwondering dat ze de moeder van de Zaligmaker mag zijn. Die houding had Maria reeds toen Gabriël zulke heerlijke dingen tegen haar zei. Ze gaf zich in het geloof over aan de woorden van de engel (Luk. 1:38). Een heel andere houding dan van Zacharias. Nota bene een priester en toch een houding van ongelof. Maria echter mag getekend worden, en dan ook door Elizabet zalig genoemd worden, omdat ze zich gelovig heeft overgegeven aan de woorden van God. Het zal in vervulling gaan zoals Hij gesproken heeft. Wat kunnen we daar veel van leren!

Vragen

1. Terwijl er nog geen sprake is van de uitstorting van de Heilige Geest, wordt hier al nadrukkelijk gesproken over de Geest. Welke rol vervult de Geest hier en welke rol mag de Geest nu vervullen rond het kerstfeest dat we vieren?
2. Kennen we ook iets van die verwondering die Elizabet doortrok toen ze de ontmoeting had met Maria? Loopt ons geloofsleven, juist rondom kerst, niet het gevaar dat alles zo vanzelfsprekend is?

3. Jezus verscheen aan Elizabet in de schoot van Zijn moeder. Niet direct zichtbaar, maar verborgen. Zegt dat ook iets van de komst van het Evangelie naar deze wereld toe? Hoe kan dit Evangelie (opnieuw) voor ons opengaan?